

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku A. P.
przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej w L.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Sieradzu
z dnia 5 sierpnia 2015 r., sygn. akt I Ca 231/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. P. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 5 sierpnia 2015 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 18 marca 2015 r., którym oddalono jego wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz „P.” S.A. z siedzibą w L.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje

sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą zatem nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący oparł wniosek na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje sześć istotnych zagadnień prawnych, odnoszących się do dopuszczalności ustanowienia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu bez określenia nieruchomości władnącej, bez wskazania konkretnej treści tej służebności, a także sposobu jej wykonywania. Wskazał również na potrzebę rozstrzygnięcia, czy służebność przesyłu uregulowana w art. 305¹ do 304⁴ k.c., jest rodzajem służebności gruntowej.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) powinno w zasadzie spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.).

Wspomniane wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7) i wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od indywidualnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem Sądowi Najwyższemu samych pytań do rozstrzygnięcia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.). Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku uprzedniego zajęcia wykazania okoliczności faktyczne uzasadniających jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Uzasadnienie przyczyny przedstawionej przez wnioskodawcę nie odpowiada powyższym wymaganiom. Odnosi się ono do problemów prawnych, które wielokrotnie były przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Do braku konieczności określania nieruchomości władnącej przy ustanawianiu służebności przesylu odniesiono m.in. w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, BSN 2008, nr 10, s. 7 oraz w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12, z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 289/12, z dnia 14 czerwca 2013, V CSK 321/12, z dnia 18 września 2014 r.,

V CSK 553/13 – nie publ. Sposób korzystania z nieruchomości uzasadniający posiadanie służebności przesyłu został zdefiniowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r., (II CSK 504/12, nie publ.). Na temat charakteru służebności przesyłu wypowiedział się m. in. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 30 września 2009 r., II FSK 380/09, nie publ. Należy również podnieść, że definicji istotnego zagadnienia prawnego nie spełniają kwestie, które mogą zostać rozwiązane za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Do takich zaś należy wykładnia systemowa. Jeżeli zatem przepisów o służebności przesyłu nie zamieszczono ani w rozdziale I, dotyczącym służebności gruntowych, ani w rozdziale II, odnoszącym się do służebności osobistych, a jednocześnie w art. 305⁴ k.c. przewidziano odpowiednie zastosowanie przepisów o służebnościach gruntowych do służebności przesyłu, oznacza to, że służebność przesyłu nie jest rodzajem służebności gruntowej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.